

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 34/2004 vp

Hallituksen esitys laeiksi kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annetun lain 3 ja 4 §:n, rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 3 §:n ja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 9 päivänä marraskuuta 2004 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annetun lain 3 ja 4 §:n, rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 3 §:n ja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta (HE 210/2004 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- finanssineuvos Antero Toivainen, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Mirjami Saarelma, Verohallitus
- johtava veroasiantuntija Tero Honkavaara, Elinkeinoelämän keskusliitto
- professori Marjaana Helminen, Helsingin yliopisto
- lakiasiain johtaja Vesa Korpela, Veronmaksajain Keskusliitto ry.

Keskuskauppakamari on antanut kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annettua lakia sekä rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annettua lakia siten, että ulkomailta saadusta osingosta peritty lähdevero hyvitettäisiin koko osinkotulon perusteella ja että osingosta määrättävä tulovero ei olisi vähennyskelpoinen varallisuus-

verosta silloin, kun tuloverosta vähennetään ulkomaille maksettu lähdevero. Ulkomaille maksettu osinko olisi koko määrältään veronalaista. Ehdotetuilla muutoksilla täsmennettäisiin eräiltä osin yritys- ja pääomaverouudistuksen yhteydessä annettuja osinkotulojen verotusta koskevia säännöksiä.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia. Muutettavaksi ehdotetaan yhteisöjen omistamien osakkeiden luovutusten ja osakeyhtiöiden purkautumisen veroseuraamuksia koskevaa voimaantulosäännöstä. Sanamuotoa selvennettäisiin siten, että ennen 19 päivää toukokuuta 2004 tapahtuneisiin luovutuksiin ja alkaneisiin purkautumisiin sovelletaan myös verovuonna 2005 ja myöhemmin toimitettavissa verotuksissa lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Samalla säännökseen tehtäisiin tekninen korjaus.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Pääasiassa säännöksiä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa. Lähdeverotusta koskevia säännöksiä sovellettaisiin ensimmäisen kerran 1 päivänä tammikuuta 2005 ja sen jälkeen saatuun tuloon.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Hallitus esittää eräitä yritys- ja pääomaverouudistuksesta aiheutuvia muutoksia kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annettuun lakiin, jatkossa menetelmälaki, sekä rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annettuun lakiin, jatkossa lähdeverolaki.

Esitykseen sisältyy myös tarkennus, joka koskee elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä. Valiokunnalla ei ole sen osalta huomautettavaa.

Menetelmälain 3 §:n 1 momentti ja 4 §:n 3 momentti

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on pidetty perusteltuna ehdotusta, jonka mukaan ulkomailta saadusta osingosta maksettu ulkomaanvero hyvitetään koko osingon perusteella, vaikka osa osingosta olisi verovapaa Suomessa. Asianmukaisena on pidetty niin ikään ulkomaisen veron hyvityksen enimmäismäärää koskevaa täsmennystä, jonka mukaan laskelmassa otetaan huomioon vain veronalaiset tulot.

Asiantuntijakuulemisessa on ehdotettu lisäksi, että lakiin otettaisiin säännös siitä, miten veronhyvitystilanteessa Suomessa verovapaaseen osinkoon kohdistuva ulkomaanvero kohdenne-

taan pääomatulojen ja ansiotulojen verojen kesken. Valtiovarainministeriö ei ole kuitenkaan pitänyt sääntelyä tarkoituksenmukaisena ainakaan tässä vaiheessa. Tekninen kohdennus on jätetty Verohallituksen ohjeistuksen varaan, jotta siitä saataisiin mahdollisimman joustava ja tasapuolinen verovelvollisten ja veronsaajien kannalta. Asiasta voitaisiin säätää ministeriön käsityksen mukaan myöhemmin, jos se osoittautuu joltakin osin välttämättömäksi.

Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä sellaisenaan. Olennaista on, että veronhyvityksen peruste ja määrä ilmenevät laista. Tarkempi kohdentaminen on lähinnä menettelyllinen seikka, joka voidaan valiokunnan käsityksen mukaan jättää verohallinnon ohjeistuksen varaan.

Menetelmälain 4 §:n 5 momentti

Hallituksen ehdottamaa varallisuusverovähennyksen rajoittamista koskevaa uutta säännöstä on pidetty sinänsä perusteltuna valiokunnan asiantuntijakuulemisessa. Säännöstä on ehdotettu kuitenkin tarkennettavaksi niin, että se koskisi ainoastaan hyvitetävän ulkomaanveron määrää. Lisäksi on ehdotettu, että säännös sijoitettaisiin varallisuusverolakiin.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on ollut estää se, että ulkomailta saatavien osinkojen perusteella voitaisiin saada kaksinkertainen vähennys verosta, toisaalta ulkomaisen veron hyvityksenä ja toisaalta varallisuusverovähennyksenä.

Koska säännöksen sanamuoto on tältä osin epätarkka, valiokunta ehdottaa sen täsmentämistä. Varallisuusverosta olisi siten vähennyskelvoton ainoastaan se osa Suomen verosta, jota ei makseta tosiasiasa ulkomaan veron hyvityksen vuoksi Suomeen. Valiokunta ei pidä sen sijaan aiheellisena säännöksen siirtämistä varallisuusverolakiin, koska rajoitusta soveltaa käytännössä vain verohallinto.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota lisäksi säännöksen yhteensopivuuteen yhteisöoikeuden kanssa. Ehdotettu sääntely saattaa olla ristiriidassa pääomien vapaan liikkuvuuden ja sijoittautumisoikeuden kannalta. Säännöstä on ehdotettu tarkennettavaksi niin, että vähennyskelvottomuus koskisi vain EU- tai ETA-alueiden ulkopuolelta saatuja osinkoja.

Valtiovarainministeriö on pitänyt asian yhteisöoikeudellista tarkastelua perusteltuna jäljempänä esitetyin tavoin lähdeverotuksen laajeman kokonaistarkastelun yhteydessä.

Valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, ettei hallituksen esitystä ole syytä muuttaa tässä yhteydessä.

Lähdeverolain 3 §:n 1 momentti

Hallitus esittää, että lähdevero perittäisiin osingon koko määrästä, vaikka osinko voi olla muun verolainsäädännön mukaan osittain verovapaa.

Ehdotusta on pidetty sinänsä linjassa lähdeverolain yleisen systematiikan kanssa, mutta ongelmallisena EY-oikeuden näkökulmasta. Eräät asiantuntijat ovat pitäneet perustellumpina sitä ratkaisua, että lähdevero perittäisiin vain siitä osinkotulosta, joka olisi myös Suomessa veronalaista tuloa. Toisaalta on todettu, että ongelma on laajempi, koko rajoitetusti verovelvollisten verotusjärjestelmää koskeva, eikä ainoastaan osinkoverotukseen liittyvä. Sen vuoksi siihen ei ole tarkoituksenmukaista puuttua nyt tehtävän muutoksen yhteydessä.

Valtiovarainministeriö katsoo, ettei säännöksen yhteisöoikeudenmukaisuutta ole syytä asettaa tässä yhteydessä kyseenalaiseksi. Ministeriö on todennut kuitenkin, että lähdeverotukseen liittyy sinänsä asiantuntijalausunnoissa esiintuvia ratkaisemattomia kysymyksiä, joita saatetaan joutua käsittelemään erikseen.

Valiokunta pitää valtiovarainministeriön lähestymistapaa perusteltuna ja puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä esitetyssä muodossa.

Rajoitetusti verovelvollisen Suomessa olevan kiinteään toimipaikan saamien osinkojen vero-kohtelu

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on ehdotettu, että lähdeverolakiin otettaisiin nimenomainen säännös, jonka mukaan Suomessa olevaan kiinteään toimipaikkaan liittyvä osinko on verosopimusvaltioissa ja toisissa EU- tai ETA-valtioissa asuville verovelvollisille verovapaa samassa laajuudessa kuin yleisesti verovelvollisille henkilöille.

Valtiovarainministeriö ei ole pitänyt erityissääntelyä tarpeellisena, koska yhteisöoikeus ja verosopimusten syrjintäkieltosäännöt estävät kotimaista kohtelua ankaramman vero-kohtelun. Toisesta EU- tai ETA-valtiosta tai verosopimusvaltiosta olevan henkilön Suomessa olevaan kiinteään toimipaikkaan liittyviä osinkoja ei saa siten verottaa ankarammin kuin yleisesti verovelvollisen saamia osinkoja. Valiokunta katsoo tämän perusteella, ettei erityissääntelyyn ole tarvetta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että 2. ja 3. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus).

Valiokunnan muutosehdotus

1.

Laki

kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995
annetun lain (1552/1995) 3 §:n 1 momentti ja 4 §:n 3 momentti sekä
lisätään 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1283/2003, uusi 5 momentti seuraavasti:

3 §
(Kuten HE)

4 §
Hyvityksen enimmäismäärä

(3 mom. kuten HE)

Osingosta määrättävä tulovero ei ole vähennyskelpoinen varallisuusverosta, huolimatta siitä, että se saataisiin vähentää varallisuusverolain (1537/1992) mukaan, *siltä osin kuin* vieraasta valtiosta saadusta osinkotulosta Suomessa menevästä verosta myönnetään tässä laissa tarkoitettu hyvitys.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Olavi Ala-Nissilä /kesk
vpj. Matti Ahde /sd
jäs. Christina Gestrin /r
Jyri Häkämies /kok
Jari Koskinen /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Reijo Laitinen /sd
Mika Lintilä /kesk
Iivo Polvi /vas
Markku Rossi /kesk

Matti Saarinen /sd
Kimmo Sasi /kok
Anni Sinnemäki /vihr
Irja Tulonen /kok
Kari Uotila /vas
vjäs. Timo Kalli /kesk
Bjarne Kallis /kd
Eero Lämsä /kesk
Maija Rask /sd.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.